REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 13. maja 2019. godine
Br. ref.: RK 1361/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI94/18

Podnosilac

Miodrag Šešlija

Zahtev za ocenu ustavnosti presude GSK-KPA-A-211/15 Vrhovnog suda - Žalbenog veća Kosovske agencije za imovinu, od 21. februara 2018. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Miodrag Šešlija iz Prištine, sa stalnom adresom u Kragujevcu, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu GSK-KPA-A-211/15 Vrhovnog suda-Žalbenog veća Kosovske agencije za imovinu (u daljem tekstu: Žalbeno veće KPA) od 21. februara 2018. godine, koja mu je uručena 23. marta 2018. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke i presude, kojima se navodno, podnosiocu zahteva povređuju prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i prava zagarantovana članom 6 (Pravo na pravično suđenje), i članom 1 Protokola 1 (Zaštita imovine) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. [Procesiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br.03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 12. jula 2018. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 9. avgusta 2018. godine, predsednik Republike Kosovo je imenovao nove sudije: Bajram Ljatifi, Safet Hoxha, Radomir Laban, Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi.

7. Dana 16. avgusta 2018. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Nexhmi Rexhepi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući),Gresa Caka-Nimani i Safet Hoxha.

8. Dana 27. avgusta 2018. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i kopiju poslao Žalbenom veću KPA.

9. Dana 10. aprila 2019. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosilac zahteva je sve do 1999. godine živeo u stanu koji se nalazio u naselju Dardanija u Prištini.

11. Podnosilac zahteva je tokom 1999. godine napustio stan.

12. Podnosilac zahteva je tokom 2005. godine podneo zahtev „Housing and Property Directorate" (Direkciji za imovinske zahteve) (u daljem tekstu: HPD), u kome je tražio povraćaj imovinskih prava nad stanom u kome je on živeo sve

do 1999. godine. HPD je zahtev podnosioca označio kao zahtev C kategorije, i registrovao ga je sa oznakom DS001562.

13. Takođe lice M.R., je tokom 2005. godine podnelo zahtev HPD, u kome je zahtevalo restituciju stanarskog prava nad istim stanom kao i podnosilac zahteva. HPD je zahtev lica M.R., označio kao zahtev A kategorije, i registrovao ga je sa oznakom DS002602.

14. Dana 30. aprila 2005. godine, „Housing and Property Claims Commissions" (Komisija za imovinske i stambene zahteve) (u daljem tekstu: HPCC), je donela odluku HPCC/d/180/2005/A&C, kojom je zahtev DS001562, lica M.R., odbilo, navodeći *„da se zahtev lica A kategorije odbija jer ne ispunjava uslove UNMIK/UREDBE/1999/23 i odeljaka 2.2 UNMIK/Uredbe 2000/60."* U obrazloženju odluke stoji:

> *„Podnosilac zahteva sa oznakom DS001562, je primio rešenje o dodeli, ušao u posed predmetne imovine, potpisao ugovor o korišćenju sa Javnim stambenim preduzećem. Međutim, on nije izgubio svoje imovinsko pravo kao rezultat diskriminacije, već zato što je prestao da koristi stan više od godinu dana, što je u suprotnosti sa članom 29.1 Zakona o stambenim odnosima."*

15. Istom odlukom, HPCC je podnosiocu zahteva priznao ponovni posed nad pomenutim stanom.

16. Lice M.R., je uložilo zahtev drugostepenom organu HPCC, u kome je tražilo ponovno preispitivanje prvostepene odluke HPCC/d/180/2005/A&C, od 30. aprila 2005. godine.

17. Dana 26. marta 2007. godine, HPCC je odobrio zahtev za preispitivanje odluke lica M.R., i doneo novu odluku HPCC/REC/94/2007. Tom odlukom licu M.R., je vraćeno imovinsko pravo nad pomenutim stanom. U obrazloženju odluke stoji:

> *„Lice M.R., je u zahtevu za preispitivanje odluke navelo, da je 15 godina radilo u istoj firmi kao i podnosilac zahteva, i da mu je shodno tom radnom mestu dodeljena predmetna imovina. Međutim, zbog uvođenja privremenih mera on je otpušten sa posla i iseljen iz predmetne imovine, a tadašnja firma koja je bila nosilac prava raspolaganja pomenutim stanom je odlučila da njemu ukine stanarsko pravo. Po mišljenju KISZ, ovo je bila diskriminatorska radnja. Prema tome KISZ je zahtev A kategorije, lica M.R., koji je registrovanim sa oznakom DS002602odobrilo i naložilo da mu se vrati imovinsko pravo nad predmetnim stanom."*

18. Što se tiče podnosioca zahteva, HPCC je u istoj odluci naveo:

> *„Podnosilac zahteva A kategorije (lice M.R)sa zahtevom DS002602,ima pravo na povraćaj imovine, a da bi ostvarilo svoje pravo na restituciju ono mora da isplati sumu iz odeljka 4.2 (a) Direkciji u roku od 120 dana, od dana kada Komisija donese odluku o pravu restitucije.*
>
> *Ako podnosilac zahteva A kategorije (lice M.R), sa zahtevom DS002602, isplati sumu iz prethodnog paragrafa. Komisija će doneti konačni nalog i*

dodeliti mu vlasništvo nad imovinom. Podnosilac zahteva C kategorije sa zahtevom DS001562 (podnosilac zahteva), će tada imati pravo, nakon podnošenja zahteva, na kompenzaciju za njegovu štetu, a koja će mu biti isplaćen a od iznosa koji je uplatio podnosilac zahteva A kategorije u skladu sa odeljkom 4.2(c)UNMIK/Uredba /2000/60."

19. Dana 23. novembra 2007. godine, podnosilac zahteva je podneo Kosovo Property Agency (Kosovskoj agenciji za imovinu) (u daljem tekstu: KPA) zahtev u kome je tražio potvrdu prava na korišćenje nepokretne imovine. U zahtevu podnosilac je naveo da je on vlasnik navedenog stana, da je taj stan uzurpiran od strane lica M.R., i da mu se na ime uzurpacije isplati naknada za neovlašćeno korišćenje stana.

20. Dana 7. oktobra 2008. godine, lice M.R., se obratio KPA, navodeći da je navedeni stan njemu već dodeljen odlukom HPCC.

21. Dana 18. juna 2014. godine, KPCC je donela odluku KPCC/D/A/247/2014, kojom je odbacila zahtev podnosioca zahteva. U obrazloženju odluke stoji:*"[...] dokaze koje su dostavile strane u postupku i koje je Izvršni sekretarijat verifikovao pokazuju, da je predmetna nepokretnost vraćena pravosnažnom odlukom, te na osnovu odredbe člana 11.4 UNMIK-a 2006/50, koja je izmenjena i dopunjena zakonom br. 03/L-076, zahtev mora da se odbaci jer je po njemu već postupalo.*"

22. Dana 17. juna 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Žalbenom veću KPA na odluku KPCC od 18. juna 2014. godine, navodeći„ *[...] da se ne slaže sa odlukom KPCC, da ona nije nadležna da postupa po predmetu, jer je po ovoj predmetnoj stvari već odlučeno*". Podnosilac u žalbi navodi da je on 2007. godine podneo tužbu za priznanje vlasničkih prava nad navedenom imovinom, i da taj zahtev nije isti kao prethodni zahtev po kome su sudovi već odlučili.

23. Dana 21. februara 2018. godine, Žalbeno veće KPA, je donelo presudu GSK-KPA-A-211/15, kojom je žalbu podnosioca zahteva odbilo kao neosnovanu. U obrazloženju presude stoji:

"Članom 2.7 Uredbe UNMIK·a br. 1999/ 23 predviđa se sledeće: "Konačne odluke Komisije su obavezujuće i izvršne i nisu predmet preispitivanja bilo kojih drugih pravosudnih ili administrativnih organa na Kosovu". Shodno tome, odluka KPCC da predmet smatra zaključenim pravosnažnim i izvršnom je ispravna i zasnovana na zakonu."

Navodi podnosioca

24. Podnosilac u zahtevu pre svega navodi da je on 2005. godine, podneo HPD-u zahtev za ponovni posed nad imovinom, a da je 2007. godine podneo drugi zahtev u kome je tražio potvrdu prava na korišćenje nepokretne imovine, te da je shodno tome, stav KPCC i Žalbenog veća KPA, da se o njegovom zahtevu već odlučivalo u prethodnom postupku, pogrešan.

25. Podnosilac tvrdi da su KPCC i Žalbeno veće KPA pogrešno protumačili i primenili odredbe člana 11.4. UNMIK Uredbe br. 2006/50, te da zbog toga oni nisu mogli da uzmu u razmatranje njegove argumente i dokaze koje je podneo i predstavio, a kojima on dokazuje da mu pripada pravo nad navedenom imovinom.

26. Podnosilac zahteva dalje navodi, da su takvim stavom KPCC i Žalbeno veće KPA, njemu povredili njegova prava garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava, kao i prava određena članom 6 (Pravo na pravično suđenje) i članom 1. Protokola 1 (Zaštita imovine) EKLjP-a.

27. Podnosilac od suda traži da mu navedenu nekretninu vrati u posed, ili da mu se isplati pravična naknada u visini tržišne vrednosti nekretnine.

Prihvatljivost zahteva

28. Sud prvo ispituje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovnikom o radu.

29. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

> *„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
> (...)
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

30. Sud u nastavku ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što je propisano u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 48. [Tačnost podneska]

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

Član 49. [Rokovi]

> *„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku... ."*

31. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 39. [Kriterijum o prihvatljivosti], stav (2) Poslovnika o radu, koje propisuje:

> *"(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju."*

32. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac podneo zahtev u svojstvu ovlašćene strane, osporavajući akt javnog organa, odnosno presudu GSK-KPA-A-211/15 Žalbenog veća KPA, nakon iscrpljenja svih pravnih sredstava. Podnosilac zahteva je isto tako naglasio prava za koja tvrdi da su mu

povređena, u skladu sa uslovima navedenim u članu 48. Zakona i podneo je zahtev unutar roka koji je propisan u članu 49. Zakona.

33. Sud na početku analize osnovanosti navoda podnosioca zahteva o povredi ustavnih prava i prava garantovanih EKLjP primećuje, da je podnosilac zahteva vodio dva sudska postupka vezano za predmetnu nekretninu, i da su oba sudska postupka okončana pravosnažnim odlukama i presudama.

34. Što se tiče prvog sudskog postupka, Sud nalazi da je on počeo 2005 godine, a da se završio 26. marta 2007. godine, kada je predmet spora podnosioca zahteva rešen pravosnažnom odlukom HPCC/REC/94/2007. Istom tom odlukom, podnosiocu zahteva je priznat jedan vid imovine u obliku naknade, koju on može da ostvari kao podnosilac zahteva C kategorije, shodno članu 4 UNMIK Uredbe 2000/60.

35. Dalje, Sud primećuje da je podnosilac zahteva drugi sudski postupak započeo 23. novembra 2007. godine, kada je podneo zahtev KPA, u kojem je tražio potvrdu prava na korišćenje nepokretne imovine odnosno stana, Sud zaključuje da je drugi sudski postupak okončan 21. februara 2018. godine, presudom GSK-KPA-A-211/15 Žalbenog veća KPA, kojom je žalba podnosioca odbijena kao neosnovana.

36. S tim u vezi, Sud će navode podnosioca zahteva o navodnim povredama člana 31. i člana 46. Ustava, a u vezi sa članom 6 EKLjP-a i člana 1. Protokola 1 iste, sagledati isključivo vezano za drugi sudski postupak, kao što je to navedeno od strane podnosioca.

37. Shodno tome, Sud pre svega primećuje da podnosilac zahteva smatra da su KPCC i Žalbeno veće KPA, njemu povredili Ustavna i prava garantovana EKLjP, jer su napravili grešku i nisu na pravi način tumačili UNMIK Uredbu 2006/50, tačnije član 11.4, što je vodilo ka tome da oni zaključe da se po ovom predmetu već odlučivalo, i da je shodno tome doneta i pravosnažna odluka. To je po mišljenju podnosioca onemogućilo da oni sagledaju dokaze kojima on potvrđuje da navedena nekretnina pripada njemu.

38. S tim u vezi, Sud nalazi da se navodi podnosioca o navodnim povredama prvenstveno tiču pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene i tumačenja materijalnog prava, odnosno člana 11.4. UNMIK Uredbe 2006/50.

39. Sud ponavlja da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu, za koje su navodno počinili redovni sudovi (zakonitost), osim i ako su povredile osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Sud se ne može upustiti u takve procene koje povlače hipoteze u vezi sa tim šta je navelo redovni sud do te tačke, da donese jednu odluku umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud „četvrtog stepena", što bi bilo u suprotnosti sa osnovama principa subsidijarnosti i ograničenjima predviđenim u Ustavu u vezi sa njegovom jurisdikcijom.

40. Bez sumnje, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju odgovarajuća pravila materijalnog i procesnog prava (vidi: slučaj *García Ruiz protiv Španije*, ESLjP, br. 30544/96 od 21. januara 1999. godine, stav 28 i vidi, takođe slučaj:

KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

41. Ustavni sud je obavezan ustavnim ovlašćenjima za procenu i odlučivanje u vezi sa navodnim povredema osnovnih prava i sloboda koje su zagarantovane Ustavom. Dakle, Sud ocenjuje da li je način na koji su redovni sudovi primenili zakon bio očigledno pogrešan ili na neki drugi način proizvoljan ili diskriminatoran. (Vidi, na primer: slučajeve ESLjP *Koshoglu protiv Bugarske*, presuda od 10. maja 2007. godine, br. 48191/99; *Anheuser-BuschInc. protiv Portugalije*, presuda od 11. januara 2007. godine, br. 73049/01, *Kuznetsov i drugi protiv Rusije*, presuda od 11. januara 2007. godine, br. 184/02, *Khamidov protiv Rusije*, presuda od 15. novembra 2007. godine, br. 72118/01, *Andelković protiv Srbije*, presuda od 9. aprila 2013. godine, br. 1401/08, *Dulaurens protiv Francuske*, presuda od 21. marta 2000. godine, br. 34553/97).

42. Sud, imajući u vidu da podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi očigledno napravili grešku i proizvoljno primenili član 11.4 UNMIK Uredbe 2006/50, kada su odbili njegov zahtev za potvrdu prava na korišćenje predmetne nekretnine, nalazi da je KPCC zahtev podnosioca odbio iz čisto proceduralnih razloga, pri tome ne zalazeći u samu suštinu zahteva koji se ticao navedene nekretnine.

43. Sud primećuje da je takav stav KPCC zauzeo na osnovu članа11.4 UNMIK Uredbe BR. 2006/50.koja kaže:

> *„Komisija odbacuje u celini ili delimično zahtev*
> *[...]*
> *c) kada je zahtev ranije razmatran pri čemu je doneta konačna administrativna ili sudska odluka.“*

44. Dalje, Sud primećuje da je isti takav zaključak imalo i Žalbeno veće KPA u presudi GSK-KPA-A-211/15odgovarajući na žalbene navode podnosioca zahteva.

45. Takođe, Sud primećuje da su takvi stavovi KPCC-a i Žalbenog veće KPA-a zauzeti na osnovu prvog sudskog postupka koji je podnosilac zahteva započeo 2005. godine, a završio se 2007. godine, a koji je rezultirao pravosnažnom presudom po pitanju navedene nekretnine.

46. Sud na osnovu iznetog ne vidi opravdanim navod podnosioca vezano za pogrešnu primenu i tumačenje člana 11.4 UNMIK Uredbe 2006/50.

47. U ovim okolnostima, Sud smatra da ništa u slučaju predstavljenom od strane podnosioca zahteva ne ukazuje da su postupci pred KPCC i Žalbenim većem KPA, bili nepravični ili proizvoljni da bi Ustavni sud bio uveren da je srž prava na pravično i nepristrasno suđenje bila povređena ili da su podnosiocu zahteva uskraćene bilo kakve procesne garancije, što bi dovelo do povrede tog prava prema članu 31. Ustava, a u vezi sa članom 6.1 EKLjP-a.

48. Takođe, podnosilac u zahtevu navodi, da se osporenom odlukom KPCC-a, i presudom Žalbenog veća KPA, povređuju i njegova prava na imovinu iz člana 46. Ustava i člana 1. Protokola 1 EKLjP-a.

49. U vezi s ovim navodima, Sud ukazuje na konzistentnu praksu ESLjP, prema kojoj «imovina» u smislu člana 1. Protokola 1 EKLjP, može biti ili «postojeća imovina» ili «dobra» uključujući i potraživanja u odnosu na koja lice ima bar «legitimno očekivanje» da će ih realizovati (vidi: presudu ESLjP-a, *Peter Gratzinger i Eva Gratzingerova protiv Češke Republike*, odluka o prihvatljivosti od 10. jula 2002. godine, aplikacija broj 39794/98, stav 69).

50. U tom smislu, a u vez i sa navodima podnosioca zahteva, Sud naglašava, da u okolnostima ovog konkretnog slučaja, predmetna imovina se ne može smatrati «imovinom» u smislu člana 1. Protokola 1 EKLjP-a, zato što nisu ispunjeni traženi uslovi, odnosno, zato što je po navedenoj imovini već odlučeno tokom prvog sudskog postupka konačnom odlukom, a to je potvrđeno i u odluci KPCC-a, i presudi Žalbenog veća KPA.

51. Takođe, Sud dodaje da podnosilac zahteva nije predmetnu nekretninu stekao u smislu člana 1. Protokola 1 EKLjP-a. Međutim, na osnovu odluke KPCC/D/A/247/2014 KPCC-a, i presude GSK-KPA-A-211/15, Žalbenog veća KPA, Sud primećuje da je podnosiocu zahteva priznat jedan vid *"adekvatne naknade za predmetnu nekretninu koju on može da realizuje."*

52. S tim u vezi, kao što je podvučeno i u presudi Žalbenog Veća KPA, GSK-KPA-A-211/15, od 21. februara 2018. godine, prilikom donošenja odluka u sudskim postupcima u vezi sa navedenom imovinom, podržani su navodi podnosioca zahteva A kategorije, da je on izgubio imovinu na osnovu diskriminatorskog zakonodavstva i, po ovim osnovama mu je priznato pravo povraćaja sporne imovine, dok je podnosiocu ovog zahteva, priznato mu je pravo adekvatne nadoknade, kao što je to određeno u članu 4 UNMIK Uredbe 2000/60.

53. S tim u vezi, Sud, navode podnosioca o povredi člana 46. Ustava i člana 1. Protokola 1 EKLjP-a, nalazi kao neosnovane.

54. Shodno tome, Sud ukazuje da podnosilac zahteva nije ponudio relevantne argumente koji bi opravdali njegove tvrdnje da je u drugom sudskom postupku, na bilo koji način došlo do povrede ustavnih prava na koja se on pozvao, osim činjenice što je on nezadovoljan rezultatom postupka u kojem su donete osporena odluka i presuda.

55. Sud naglašava da je obaveza podnosioca zahteva da potkrepi svoje ustavne tvrdnje i podnese *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLjP-om. Ta ocena je u skladu i sa sudskom praksom Suda (vidi: slučaj Ustavnog suda br. KI19/14 i KI21/14, podnosioci zahteva: *Tafil Qorri i Mehdi Syla*, od 5. decembra 2013. godine).

56. Dakle, zahtev podnosioca je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i kao takav se treba proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 39. (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113. stavovi 1 i 7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39. (2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 10. aprila 2019. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi